

Lehetnek-e a robotoknak jogaik?

Amennyiben egy mesterséges intelligencia valamit létrehoz, akkor elvileg kapnia is kellene érte ellentételezést.

Tavaly augusztusban az Imagination Engines (IE) nevű cég munkatársai bejelentettek az illetékes hivatalnál két szabadalmat, azonban a feltaláló neve helyére azt írták be, hogy *Dabus AI*. A név egy önállóan cselekedő, mesterséges intelligencián alapuló szoftvert takart. Az adott hivatal meglepődött és bár azt elismerte, hogy a találmányok újak, ezért szabadalmaztathatók, de azt állította, hogy egy programot nem lehet feltalálónaként feltüntetni. Az IE-t képviselő ügyvédek erre úgy reagáltak, hogy miután a megadott adatok alapján az alkalmazás fejlesztette ki az adott megoldást, ezért nem tüntethetők fel emberek a feltalálóiaként. A hivatal ennek ellenére következetes maradt az álláspontjához és a szabadalmat a mai napig nem fogadta el.

Az eset tökéletesen rávilágított azokra a kérdésekre, hogy vajon egy gép létrehozhat-e valamit és ha igen, akkor vannak-e azzal kapcsolatban jogai. Amennyiben vannak, akkor kellene-e gazdasági, értékesítési, tulajdoni jogokat kapnia rá, vagyis kereshet-e vele pénzt és ezáltal képezhet-e saját vagyont.

Szaúd-Arábia két évvel ezelőtt a *Sophia* nevű humanoid robotnak állampolgárságot adott, míg Észtország másfél évvel ezelőtt jogokkal látta el a gépeket. *Wolfgang Schulz*, a hamburgi Hans Bredow Intézet professzora úgy véli, hogy az autonóm gépek sosem válhatnak valódi jogi szemé-

lyiségekké, részben azért sem, mert mindig lesz egy ember a döntési lánc végén.

Kate Darling, az MIT tudósa szerint a robotok az emberi-szociális kontextusok részei lesznek, ha tetszik nekünk ez, ha nem. *David Gunkel* technológia- és médiafilozófus azt hangsúlyozta, hogy egy személy egy szociálisan létrehozott morális és jogi kategória.

Thomas Christian Bächle médiatudós, aki a berlini Humboldt Intézet számára vezet a témában egy projektet, azt az álláspontot képviselte, hogy elsősorban azt a kérdést kell tisztázni, hogy egy társadalomnak melyik értékeit és normáit tekintjük meghatározónak ahhoz, hogy törvénybe iktassuk. A robotokkal kapcsolatos kérdésekről észszerű lehet társadalmi vitát folytatni. Ugyanakkor alapvető robotjogokra nincs szükség, de lehetséges szabályozásra annál inkább. Az emberek számára pedig meg kell hagyni azt a lehetőséget, hogy bármikor kikapcsolhassanak egy gépet. A robot egy eszköz, amelyet ugyan elláthatnak morális értékekkel és viselkedéssel, de mindezt emberi programozók teszik meg. Az autonóm technológia teljesen mást jelent, mint az autonómia, s a technológia csak egy ember miatt lehet autonóm.

A 2000-es évek közepén éveken át lázban tartotta Németországot egy orvosi robot ellen folytatott különleges műhibaper. *Eric Hilgendorf*, a Würzburgi Egyetem robotjogi kutatócsoportjának vezetője szerint azt a fő kérdést kell tisztázni, hogy a társadalom miként fogja elosztani az új technológiában rejlő kockázatokat és hogyan kezeli majd azt a világot, amelyben nagy számban önállóan döntő gépek fognak megjelenni. A jelenlegi jogi szabályozás legkésőbb a teljes autonóm vezérlés megjelenésekor eléri majd a korlátait. Ráadásul a robotok elterjedése a munkajog piacát is alaposan megváltoztathatja. Tavaly januárban először rúgtak ki egy munkahelyről gépeket.

Forrás: <https://sg.hu/cikkek/it-tech/140046/lehetnek-e-a-robotoknak-jogaik>

Válogatta: Berke Barnabásné